

Rozdział I

IMIGRACJA – NOWE WYZWANIE?	11
1. IMIGRANCI-CUDZOZIEMCY W POLSKIEJ RZECZYWISTOŚCI	11
2. OBCOKRAJOWCY W USTAWODAWSTWIE POLSKIM.....	14
3. IMIGRANCI-OBCOKRAJOWCY A POLSKA POLITYKA OŚWIATOWA	16
4. PROGRAMY SZKOLNE A PERSPEKTYWA WYCHOWANIA WIELOKULTUROWEGO I EDUKACJI EUROPEJSKIEJ	18
4.1. Szkoła podstawowa i gimnazjum	19
4.2. Szkoła ponadgimnazjalna.....	22

Rozdział II

SZKOŁA POLSKA A PROBLEM EDUKACJI EUROPEJSKIEJ I WYCHOWANIA WIELOKULTUROWEGO	25
1. ZADANIA SZKOŁY W ŚWIETLE EDUKACJI EUROPEJSKIEJ I WYCHOWANIA W DUCHU WIELOKULTUROWOŚCI	25
2. NAUCZYCIEL W SZKOLE EUROPEJSKIEJ WIELOKULTUROWEJ. ...	27
2.1. Nauczyciel w społeczeństwie wielokulturowym	28
2.2. Polska refleksja nad potrzebą kształcenia międzykulturowego nauczycieli	30
2.3. Zadania nauczycieli i wychowawców w szkole europejskiej wielokulturowej	31
2.3.1. <i>Dyspozycyjność i otwartość w stosunku do wszystkich uczniów</i> .	31
2.3.2. <i>Umiejętność decentracji</i>	32

2.3.3. <i>Kompetencje na polu dydaktycznym</i>	34
2.3.4. <i>Kontakty z rodzicami dzieci imigrantów</i>	35
2.3.5. <i>Wymiar interdyscyplinarny w szkole i współpraca między nauczycielami</i>	36
2.3.6. <i>Wyczuwanie wychowanków na konieczność „bycia Polakiem, a więc Europejczykiem”</i>	37
3. METODA COOPERATIVE LEARNING W SZKOLE EUROPEJSKIEJ WIELOKULTUROWEJ	38

Rozdział III

NAUCZYCIEL W OBLICZU WIELOKULTUROWOŚCI I WYCHOWANIA DO WSPÓLNEJ EUROPY – WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH WŚRÓD NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NA PODHALU .. 41

1. PODSTAWY METODOLOGICZNE BADAŃ	41
1.1. <i>Geneza badań ankietowych</i>	41
1.2. <i>Cel badań i hipotezy</i>	42
1.3. <i>Teren badań</i>	42
1.4. <i>Metoda badawcza</i>	43
1.5. <i>Grupa badawcza</i>	44
1.6. <i>Przebieg badań</i>	45
2. WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH WŚRÓD NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NA PODHALU	45
2.1. <i>Charakterystyka badanej populacji</i>	45
2.2. <i>Idea wychowania wielokulturowego w Polsce w oczach nauczycieli</i>	49
2.3. <i>Opinie respondentów na temat idei wspólnej Europy</i>	54
2.4. <i>Stosunek nauczycieli do obcokrajowców w szkole i w społeczeństwie</i>	55
2.5. <i>Praca nauczyciela i szkoły w wymiarze dydaktyczno-metodologicznym</i>	57
2.5.1. <i>Elementy wielokulturowości w podręcznikach</i>	57
2.5.2. <i>Zagadnienia potrzebne w prowadzeniu zajęć w duchu wielokulturowości</i>	58
2.5.3. <i>Inicjatywy na rzecz przybliżenia w szkole idei integracji europejskiej</i>	60

2.5.4. Przygotowanie nauczycieli do realizacji wychowania do wspólnej Europy	62
2.6. Samoocena nauczycieli i ocena pracy szkoły	65
3. SYNTEZA WYNIKÓW	67
3.1. Akceptacja i otwartość na innych uczniów	67
3.2. Kadra nauczycielska w obliczu wielokulturowości i integracji europejskiej	68
3.3. Wychowanie w duchu wielokulturowości, otwartości i tolerancji	69
3.4. Szkoła i nauczyciele a wychowanie w duchu europejskim	70

Rozdział IV

ROLA PRZEDMIOTÓW SZKOLNYCH W WYCHOWANIU WIELOKULTUROWYM I W EDUKACJI EUROPEJSKIEJ	71
WPROWADZENIE	71
1. JĘZYK POLSKI	73
2. JĘZYKI OBCE	76
2.1. Rola języków obcych w wychowaniu wielokulturowym	76
2.2. Rozwiązania dydaktyczne	78
3. HISTORIA	80
3.1. Aspekt wielokulturowości w podręcznikach do historii	81
3.2. Rozwiązania metodologiczno-dydaktyczne	82
3.2.1. <i>Poszerzenie horyzontów</i>	82
3.2.2. <i>Metoda historiograficzna</i>	83
3.2.3. <i>Szerszy dostęp do źródeł historycznych</i>	84
3.3. Perspektywa wielokulturowości w niektórych okresach historycznych	85
4. GEOGRAFIA	90
4.1. Przestrzeń – środowisko – terytorium	90
4.2. Problem granic	91
4.3. Naród – mniejszość narodowa – kultura	91
4.4. Zasada współzależności	91
5. MUZYKA	92
5.1. Porównanie gustów muzycznych	93
5.2. Muzyka, która mnie najbardziej reprezentuje	93
5.3. Album pamiątek muzycznych	94
5.4. Muzyka wielu pokoleń	94

6. RELIGIA.....	94
6.1. Natura nauczania religii katolickiej	96
6.2. Przedmiot dociekań naukowych a przedmiot wiary	99
6.3. Cele wychowawczo-dydaktyczne lekcji religii	100
6.3.1. Akceptacja wyznawców innych religii	101
6.3.2. Formowanie tożsamości ucznia.	102
6.3.3. Wizja człowieka w różnych religiach jako czynnik jednoczący. . .	102
6.4. Sugestie pedagogiczno-teologiczno-dydaktyczne	103
6.5. Rozwiązania metodologiczno-dydaktyczne	105
ZAKOŃCZENIE.....	109
ANEKS	111
BIBLIOGRAFIA.....	120
INDEKS NAZWISK	129